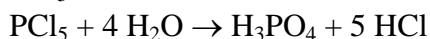

Novadu olimpiādes uzdevumi ķīmijā 9. klasei

1. uzdevums (7 punkti)

$$w(\text{H}_3\text{PO}_4) = 4,9 \%$$

Par pareizi noteiktu ķīmiskā elementa simbolu – 0,5 punkti

Par pareizi noteiktu ķīmiskā elementa nosaukumu – 0,5 punkti

Par pareizi noteiktu augstāko oksidēšanās pakāpi – 0,5 punkti

Par pareizi uzrakstītu augstākā oksīda formulu – 0,5 punkti

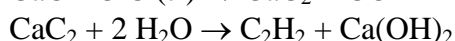
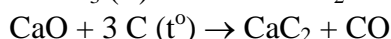
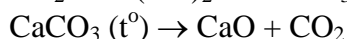
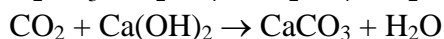
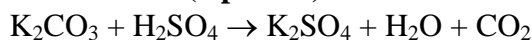
Par pareizi noteiktu PCl_5 formulu – 1 punkts

Par pareizu ķīmiskās reakcijas vienādojumu starp PCl_5 un H_2O – 1 punkts

Par pareizu katras skābes nosaukumu – 0,5 punkti, kopā – 1 punkts

Par pareizi aprēķinātu H_3PO_4 masas daļu šķīdumā – 2 punkti

2. uzdevums (7 punkti)

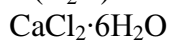

Par katru pareizu vienādojumu no pirmajiem trim – 1 punkts, kopā ne vairāk kā 3 punkti

Par katru pareizu ceturto un piekto vienādojumu – 2 punkti, kopā ne vairāk kā 4 punkti.

3. uzdevums (10 punkti)

$$w(\text{H}_2\text{O}) = 49,32 \%$$

11% CaCl_2 šķīduma masa būs 50,45 g

CaCO_3 masa būs 5 g

Par pareizi aprēķinātu ūdens masas daļu kristālhidrātā – 0,5 punkti

Par pareizi noteiktu kristālhidrāta ķīmisko formulu – 1 punkts

Par katru pareizu CaCl_2 iegūšanas reakcijas vienādojumu – 1 punkts, kopā ne vairāk kā 5 punkti

Par pareizi aprēķinātu CaCl_2 šķīduma masu – 1 punkts

Par pareizi aprēķinātu ūdens tilpumu – 0,5 punkti

Par pareizu ķīmiskās reakcijas vienādojumu ar K_2CO_3 – 1 punkts

Par pareizi aprēķinātu CaCO_3 masu – 1 punkts

4. uzdevums (8 punkti)

$$68,12 \% \text{ Cu}(\text{OH})_2$$

Par katru pareizu ķīmiskās reakcijas vienādojumu – 1 punkts, kopā ne vairāk kā 4 punkti

Par pareizi aprēķinātu $\text{Cu}(\text{OH})_2$ masas daļu maisījumā – 4 punkti

5. uzdevums (7 punkti)

Molekulformula – CH_2O_2 metānskābe jeb skudrskābe, tās masa ir 0,92 g.

Par pareizu molekulformulas atrašanu – 4 punkti

Par pareizu vielas masas noteikšanu 1 punkts

Par pareizu struktūrformulu – 1 punkts

Par pareizu nosaukumu – 1 punkts

Novada olimpiādes uzdevumi ķīmijā 10. klasei – vērtēšanas kritēriji

1. uzdevums (6 punkti)

28,57 % CaSO₃ un 71,43 % CaCO₃

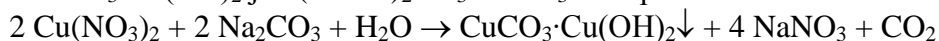
Par pareizi atrastām abu vielu masas daļām sāļu maisījumā – kopā 6 punkti

2. uzdevums (10 punkti)

Šajās reakcijās var veidoties dažāda sastāva bāziskie vara(II) karbonāti.

CuCO₃·Cu(OH)₂ jeb (CuOH)₂CO₃ sastopams dabā kā minerāls malahīts zaļā krāsā

2CuCO₃·Cu(OH)₂ jeb (CuOH)₂CO₃·CuCO₃ sastopams dabā kā minerāls azurīts zilā krāsā

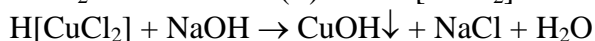

Par pareizu atrastu pirmā savienojuma formulu – 3 punkti

Par pareizu atrastu otrā savienojuma formulu – 3 punkti

Par pareizu katras ķīmiskās reakcijas vienādojumu – 2 punkti, kopā ne vairāk kā 4 punkti

3. uzdevums (10 punkti)

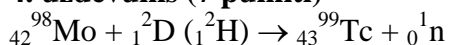

Par katru pareizi uzrakstītu ķīmiskās reakcijas vienādojumu no pirmā līdz septītajam (ieskaitot) – 0,5 punkti, kopā ne vairāk kā 3,5 punkti

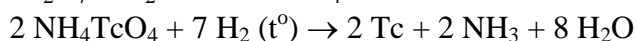
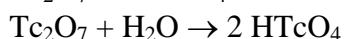
Par katru pareizu 8. un 9. reakcijas vienādojumu – 1 punkts

Par katru pareizu norādītu ķīmiskās reakcijas veidu – 0, 5 punkti, kopā ne vairāk kā 4,5 punkti

4. uzdevums (7 punkti)

Tc₂O₇ un HTcO₄

Par pareizu kodolreakcijas vienādojumu – 1 punkts

Par pareizu izotopa definīciju – 1 punkts

Par pareizu Tc₂O₇ formulas atrašanu – 1 punkts

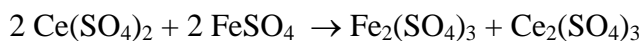
Par pareizu pertehnēcijskābes formulas atrašanu – 2 punkti

Par pareizu ķīmiskās reakcijas vienādojumu HTcO₄ iegūšanai – 1 punkts

Par pareizu ķīmiskās reakcijas vienādojumu ar H₂ – 1 punkts

5. uzdevums (8 punkti)

CeO₂

Paraugs satur 19 % dzelzs(II) sulfāta

Par pareizi atrastu CeO₂ formulu – 1 punkts

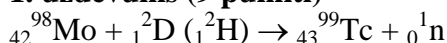
Par pareizi uzrakstītu cērija sadegšanas vienādojumu – 1 punkts

Par pareizu FeSO₄ oksidēšanas reakcijas vienādojumu – 2 punkti

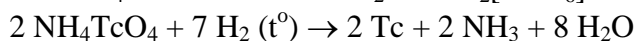
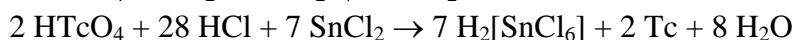
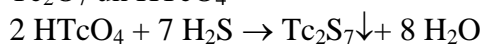
Par pareizi atrastu FeSO₄ masas daļu analizējamajā paraugā – 4 punkti

Novada olimpiādes uzdevumi ķīmijā 11. klasei – vērtēšanas kritēriji

1. uzdevums (9 punkti)

Tc_2O_7 un HTcO_4

Par pareizu kodolreakcijas vienādojumu – 1 punkts

Par pareizu izotopa definīciju – 1 punkts

Par pareizu Tc_2O_7 formulas atrašanu – 1 punkts

Par pareizu pertehnēcijskābes formulas atrašanu – 2 punkti

Par pareizu ķīmiskās reakcijas vienādojumu ar H_2S – 1 punkts

Par pareizu ķīmiskās reakcijas vienādojumu ar SnCl_2 – 2 punkti

Par pareizu ķīmiskās reakcijas vienādojumu ar H_2 – 1 punkts

2. uzdevums (6 punkti)

Nātrija heksafluoroalumināts, kompleksveidotājs ir Al^{3+} , ligandi – fluorīdijoni, koordinācijas skaitlis ir 6.

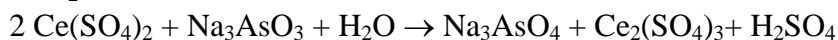
Par pareizu uzrakstītu ķīmiskās reakcijas vienādojumu – 2 punkti

Par pareizi uzrakstītu kompleksā savienojuma nosaukumu – 1 punkts

Par katru pareizu atbildi (Al^{3+} , F^- un 6) – 1 punkts, kopā trīs punkti

3. uzdevums (7 punkti)

CeO_2

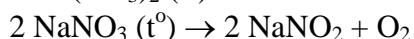
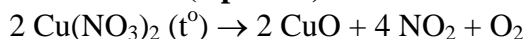
Paraugs satur 12 % nātrija arsenīta

Par pareizi atrastu CeO_2 formulu – 1 punkts

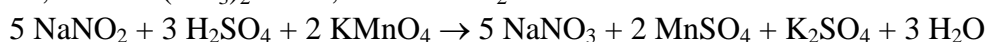
Par pareizu Na_3AsO_3 oksidēšanas reakcijas vienādojumu – 2 punkti

Par pareizi atrastu nātrija arsenīta masas daļu analizējamajā paraugā – 4 punkti

4. uzdevums (8 punkti)

42,44 % $\text{Cu}(\text{NO}_3)_2$ un 57,56 % NaNO_2

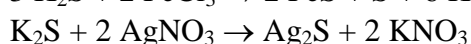
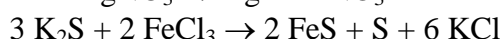
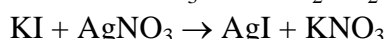
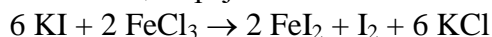

Par pareizi atrastu sāļu maisījuma sastāvu, izteiktu % – 6 punkti

Par pareizi uzrakstītu ķīmiskās reakcijas vienādojumu ar KMnO_4 – 2 punkti

5. uzdevums (8 punkti)

KI un K_2S , iespējami arī vairāki citi varianti

Par pareizi atrastu vielas A formulu – 1 punkts, kopā ne vairāk kā 2 punktu

Par pareizi uzrakstītu katru reakcijas vienādojumu ar FeCl_3 – 2 punkti, kopā ne vairāk kā 4 punktu

Par pareizi uzrakstītu katru reakcijas vienādojumu ar AgNO_3 – 1 punkts, kopā ne vairāk kā 2

Līdzīgs vērtējums, ja ir atrasta cita viela A, kura atbilst visiem uzdevuma nosacījumiem

Novada olimpiādes uzdevumi ķīmijā 12. klasei – vērtēšanas kritēriji

1. uzdevums (10 punkti)

Molekulformula – CH_2O_2 metānskābe jeb skudrskābe

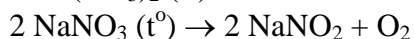
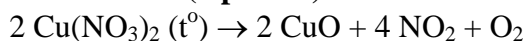
Par pareizu molekulformulas atrašanu – 4 punkti

Par pareizu struktūrformulu – 0,5 punkti

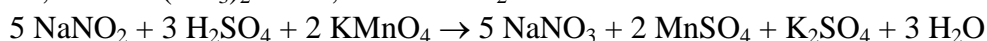
Par pareizu nosaukumu – 0,5 punkti

Par katru pareizu ķīmiskās reakcijas vienādojumu, kas apraksta skudrskābes ķīmiskās īpašības – 1 punkts, kopā ne vairāk kā 5 punktu

2. uzdevums (8 punkti)

42,44 % $\text{Cu}(\text{NO}_3)_2$ un 57,56 % NaNO_2

Par pareizi atrastu sāļu maisījuma sastāvu, izteiktu % – 6 punkti

Par pareizi uzrakstītu ķīmiskās reakcijas vienādojumu ar KMnO_4 – 2 punkti

3. uzdevums (8 punkti)

A – cietie tauki (kāds no triglicerīdiem); B – kāds no taukskābju nātrija sāļiem, piem., nātrija stearāts $\text{C}_{17}\text{H}_{35}\text{COONa}$ vai nātrija palmiāts $\text{C}_{15}\text{H}_{31}\text{COONa}$; C – glicerīns; D – kāda no augstākajām taukskābēm, piem., stearīnskābe $\text{C}_{17}\text{H}_{35}\text{COOH}$ vai palmitīnskābe $\text{C}_{15}\text{H}_{31}\text{COOH}$.

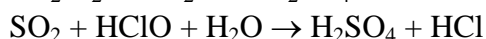
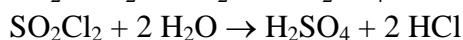
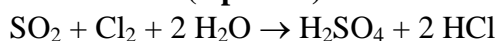
Par katru pareizu vielu A – D formulu – 1 punkts, kopā ne vairāk kā 4 punktu

Par katru pareizu vienādojumu – 1 punkts, kopā ne vairāk kā 2 punkti

Par pareizi atbildi par katra savienojuma (triglicerīdu, taukskābju nātrija sāļu un glicerīna) izmantošanu – 0,5 punkti, kopā ne vairāk kā 1,5 punkti

Par pareizu atbildi, kur sadzīvē var novērot taukskābju izgulnēšanos – 0,5 punkti

4. uzdevums (5 punkti)

Iespējami arī daudzi citi pareizi ķīmisko reakciju vienādojumi.

Visas šīs reakcijas notiek istabas temperatūrā, ūdens šķīdumos, nekādi speciāli apstākļi nav vajadzīgi.

$\text{pH} = -\lg[\text{H}^+]$, precīzāk $\text{pH} = -\lg[\text{H}_3\text{O}^+]$

Sērskābes molārā koncentrācija būs 0,005 mol/l, taču hidroksionija jonu molārā koncentrācija būs 2 reizes lielāka, tātad 0,01 mol/l, tātad $\text{pH} = 2$.

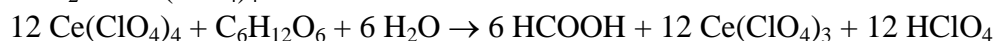
Par katru pareizu ķīmiskās reakcijas vienādojumu – 1 punkts, kopā ne vairāk kā 2 punkti

Par katru pareizu atbildi skolēna izvēlētajām reakcijām – 0,5 punkti, kopā ne vairāk kā 1 punkts

Par pareizu pH aprēķinu – 2 punkti

5. uzdevums (8 punkti)

CeO_2 un $\text{Ce}(\text{ClO}_4)_4$

Paraugs satur 1,8 % glikozes

Par pareizi atrastu CeO_2 formulu – 1 punkts

Par pareizi atrastu $\text{Ce}(\text{ClO}_4)_4$ formulu – 1 punkts

Par pareizu glikozes oksidēšanas reakcijas vienādojumu – 2 punkti

Par pareizi atrastu glikozes masas daļu analizējamajā paraugā – 4 punkti